

De GESCHIEDENIS van de WERELD

TEKST VAN J. SCHOONJANS

GEILLUSTREERD DOOR F. FUNCKEN

ROMAANSE EN GOTISCHE KATEDRALEN

IN de Middeleeuwen werden er prachtige katedralen gebouwd die getuigden voor de diepe godsdienstzin van de volkeren van West Europa. De burgerij was welvarend en ijverde met de geestelijkheid en met de adel in kunstzin die ten dienste stond van de godsdienst. Het was omstreeks het jaar 1000 dat de Romaanse kunst zich in West Europa ontwikkelde. Haar naam kreeg deze kunst pas in 1825 van een Frans oudheidkundige. Stoere ridderburchten en prachtige kloosterkerken zijn de voornaamste uitingen van deze kunst.

1. — HET GRAVENSTEEN VAN GENT

UIT het vroeg-middeleeuwse castellum, een houten toren omgeven door grachten en paalwerk, werd de romaanse burcht geboren. Het centrum ervan was de toren (of donjon) doch daarbij kwamen de slotwoning, de kapel en dienstgebouwen. Een merkwaardig voorbeeld er van is het machtige Gravensteen of Gravenkasteel van Gent. De romaanse kerken zijn stevig, sober, hebben dikke muren en smalle vensters.

2. — DOORNIK EN ROERMOND

DOORNIK was voor ons land een belangrijk centrum van de romaanse kunst. De enorme katedraal en de St Piat zijn sprekende voorbeelden. Maar er is ook de St Martens te Ieper en de St Salvator te Brugge. In het Rijnland verrezen in de XIe en XIIe eeuw de keizerdommen van Spiers, Mainz en Worms. Voorbeelden van laat-romaanse bouwstijl zijn de dom van Paderborn en de St Martinus- en Apostelenkerk van Keulen, de munsterkerk te Roermond. De katedraal van Canterbury is romaans en ook die van Durnham. De tweede heeft een ribbengewelf dat dateert uit 1096 en het oudste van Europa zou zijn.

3. — DE GOTIEK

GIORGIO VASARI, een Italiaans kunsthistoricus uit de Renaissance, aanzag de ogivale- of spitsboogstijl voor het werk van Barbaren en noemde deze stijl misprijzend de Gotiek. Deze term is gebleven maar het misprijzen heeft plaats gemaakt voor oprechte bewondering. Het zijn de bouwmeesters uit het noorden van Frankrijk die deze sierlijke stijl in West Europa het eerst hebben gebruikt. De gotieke katedraal rijst hoog ten hemel op. De verticale druk van de gewelfkap wordt door de zuilen bij middel van « schalken » of « diensten » opgevangen. De zijwaartse drukking door een stelsel van « steunberen » en « luchtbogen ».

4. — JUWELEN

DE katedraal van Chartres is wat men noemt « de volgroeide Gotiek ». Het is een juweel. In de Nederlanden zijn er o.m. de St Goedele en de Kapellekerk te Brussel, de Dominicanenkerk te Leuven, de St Rombouts te Mechelen, St Baafs te Gent. Ook nog kerken te Delft, Haarlem, Amsterdam. De dom van Keulen en het munster van Straatsburg mogen we ook niet vergeten.

5. — NIET ALLEEN KERKEN

ER werden in de Nederlanden niet alleen kerken gebouwd. Denk even aan de lakenhalle van Ieper, gebouwd tussen 1251 en 1300; gebouw dat als halle en als stadhuis diende. Het belfort in de voorgevel was het symbool van de vrijheid. Denk aan het stadhuis van Brugge, Oudenaarde, Leuven, Middelburg, Gent. Bijzonder fraai waren de huizen in de zg. baksteen-gotiek.

(Wordt voortgezet.)